

ใบความรู้ เรื่อง กลอนสุภาพ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ลิขิตอักษรร้อยเรียงเรื่องเล่า
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง งามศิลป์ร้อยกรอง(๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

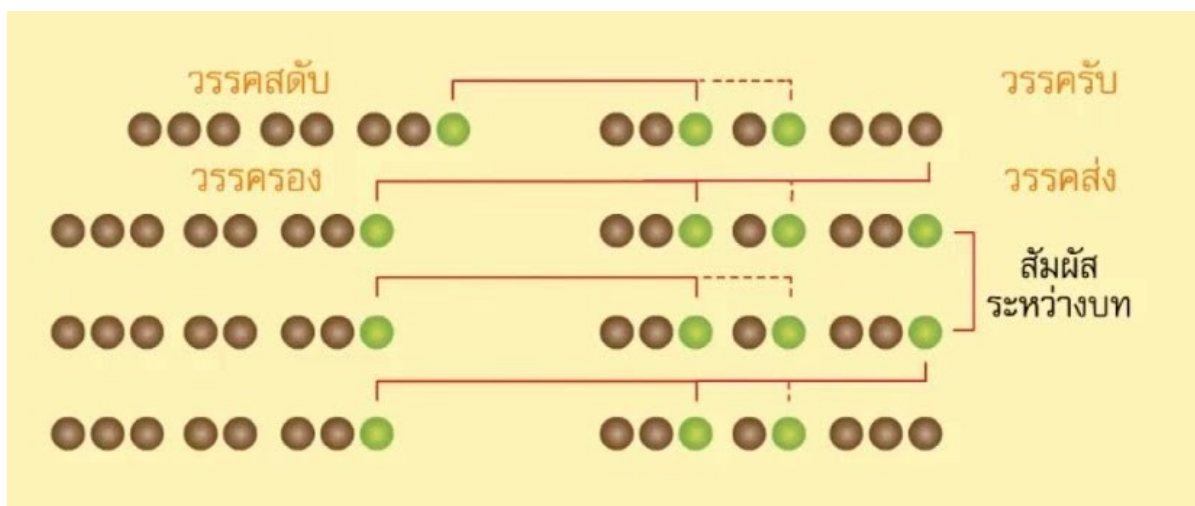
ฉันทลักษณ์ของกลอนสุภาพ

กลอนสุภาพ	๑	บาท	มี	๒	บาท (คำกลอน)
	๑	บาท (คำกลอน)	มี	๒	วรรค
	๑	วรรค	มี	๗-๙	คำ

แต่ละวรรคมีชื่อดังนี้

วรรคที่ ๑	ชื่อ	วรรคดับหรือสลับ
วรรคที่ ๒	ชื่อ	วรรครับ
วรรคที่ ๓	ชื่อ	วรรครอง
วรรคที่ ๔	ชื่อ	วรรคส่ง
วรรคดับ และ วรรครับ		เรียกว่า บาทเอก
วรรครอง และ วรรคส่ง		เรียกว่า บาทโท

แผนผังของกลอนสุภาพ

ที่มา : <https://i.ytimg.com/vi/uPBtMY๗๐mQ๘/maxresdefault.jpg>

ตัวอย่างคำประพันธ์

วันจะจรจากน้องสืบสองคำ	พอจวนย่ำรุ่งเร่งออกจากท่า
รำลึกถึงดวงจันทร์ครรโลลา	พื้ตั้งตาแลแต่ตามแพราย
ที่ประเทศเขตเคยได้เห็นเจ้า	ก็แลเปล่าเปลี่ยวไปน่าใจหาย
แสนสลดให้ระทดระทวยกาย	ไม่เหือดหายห้วงหวงเป็นห้วงครัน

(นิราศพระบาท: สุนทรภู่)

สัมผัสของกลอนสุภาพ

สัมผัส คือ เสียงสระ หรือเสียงพยัญชนะที่คล้องจองกันช่วยในการแต่งคำประพันธ์ให้ถูกต้องและไพเราะ โดยแบ่งเป็น ๒ ชนิด คือ สัมผัสนอก และสัมผัสใน

สัมผัสนอก คือ สัมผัสบังคับที่จะต้องส่งสัมผัสระหว่างวรรค และระหว่างบทให้สังเกตจากแผนผังของกลอนสุภาพ

สัมผัสระหว่างวรรค ได้แก่ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ ส่งสัมผัสไปยังคำที่ ๓ หรือ ๕ ของวรรคที่ ๒ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ ส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ และสัมผัสกับคำที่ ๓ หรือ ๕ ในวรรคที่ ๔

สัมผัสระหว่างบท ได้แก่ คำสุดท้ายของบทที่ ๑ ส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ ในบทต่อไป

สัมผัสใน คือ สัมผัสภายในวรรคเดียวกัน จะมีหรือไม่มีก็ได้ ไม่บังคับ สัมผัสใน แบ่งเป็น ๒ ชนิด ได้แก่ สัมผัสสระและสัมผัสอักษร (พยัญชนะ)

การใช้เสียงวรรณยุกต์ลงท้ายวรรค

การเขียนกลอนให้ไพเราะ ควรคำนึงถึงเสียงวรรณยุกต์ในคำสุดท้ายของแต่ละวรรคตามความนิยมนี้อย่างนี้ วรรคสดับหรือวรรคสลับ ใช้เสียงวรรณยุกต์ได้ทุกเสียง เสียงที่ถือว่าไพเราะน้อยคือ เสียงสามัญ วรรครับ นิยมใช้เสียงจัตวา หรือ เสียงเอก, เสียงโท ไม่ควรใช้เสียงสามัญ และเสียงตรี วรรครองนิยมเสียงสามัญ หรือเสียงตรี ไม่ควรใช้เสียงเอก เสียงโทและเสียงจัตวา วรรคส่งนิยมเสียงสามัญ หรือเสียงตรี ไม่ควรใช้เสียงเอก เสียงโทและเสียงจัตวา

ตัวอย่างการใช้เสียงวรรณยุกต์ท้ายวรรค

วรรคสดับ	ทั้งจากที่จากคลองเป็นสองซ้อ	(ลงเสียงโท)
วรรครับ	ยังจากกอนนั้นก็ขึ้นในคลองขวาง	(ลงเสียงจัตวา)
วรรครอง	โอ้อ่าจากช่างมารวบประจบทาง	(ลงเสียงสามัญ)
วรรคส่ง	ทั้งจากบางจากไปใจระบม	(ลงเสียงสามัญ)

(นิราศพระบาท: สุนทรภู่)